

Aosach Chois Fharraige

le Pól Ó Foighil

I 1991 rinne Forbairt Pobal Teo., an Spidéal, suirbhé cuimsitheach ar riachtanas tithíochta d'Aosach Ghaeltacht Theas Chonamara (ó Bhearna go Carna). Léirigh toradh na hoibre sin go raibh éileamh mór ar thithe don Aosach agus go raibh thart ar scór demountable in úsáid ag seandaoine ag an am. Shocraigh Stiúrthóirí Forbairt Pobal Teo. (Pól Ó Foighil agus Aodán Mac Donncha) an scéal seo a chur ina cheart.

Súil ghéar á choinneáil ar na 'Cailíní Órga'!

I 1992, d'aimsigh siad suíomh a bhain le Comharchumann Chois Fharraige agus a bhí suite trasna an bhóthair ó Choláiste Lurgan, An Cnoc. Tar éis plé agus idirbheartaíochta bunaíodh Tearmann Ainnín Teo. agus roghnaíodh na daoine seo leanas mar Stiúrthóirí:

Donncha Ó hÉalaithe & Pádraic Willie Ó Fatharta (Comharchumann Chois Fharraige Teo.),
An tAth. Ó Flannabhra & Breandán Ó Tuairisc (Comharchumann Shailearna Teo.),
Pól Ó Foighil & Aodán Mac Donncha (Forbairt Pobal Teo.),

Sorcha Ní Dhonncha (Údarás na Gaeltachta).

I 1993 frítheadh cead pleanála (tar éis

achomhairc chuig an mBord Pleanála) le dhá theach déag a thógáil don Aosach agus d'oscail an tAire Leasa Sóisialaigh Michael Woods, T.D. an t-ionad i 1994. Is le cúnamh airgid an Roinn Comhshaoil a tógadh na tithe seo agus chuir Pobal Cois Fharraige airgead ar fáil leis na tithe a fheistiú agus a throsnú. Tá na tithe seo dílsithe go dlíthiúil in ainm Thearmann Ainnín Teo. agus Chomhairle Chontae na Gaillimhe. Tá riaradh agus bainistiú na dtithe faoi smacht iomlán na Stiúrthóirí a dhéanann a gcuid oibre go deonach. Tá na tithe ag feidhmiú le deich mbliana anois agus tá tionónta i chuile theach ó thuas ama go dtí an lá atá inniu ann. Chosain an fhorbairt seo €650,000.

Ba léir do Phól Ó Foighil nach raibh freastal sách iomlán déanta fós ar riachtanais tithíochta d'Aosach dheisceart Chonamara agus bhunaigh sé Tearmann Éanna Teo. Cheannaigh an comhlacht seo suíomh i 1997 ó Údarás na Gaeltachta ag an Tulach le tacaíocht Choiste Pobail na Tulaí. Réitigh na hailtirí (Niall Ó Céirín) plean do scór teach don suíomh agus tar éis trí iarracht d'éirigh leo cead pleanála a fháilt ó Chomhairle Chontae na Gaillimhe. Tógadh an scór teach i 2001/2002 agus tá tionónta i chuile theach agus iad á mbainistiú ag na Stiúrthóirí seo leanas:

Cathaoirleach: Pól Ó Foighil (Forbairt Pobal Teo.)

Rúnaí: Aodán Mac Donncha (Forbairt Pobal Teo.)

Coisteoirí: An tAthair Ó Flannabhra S.P.,

Coiste Pobal na Tulaí: Seán Breathnach (Coiste Pobal na Tulaí); Sorcha Ní Dhonncha (Údarás na Gaeltachta); Sarah Uí Mháille (Pobal Ar Aire); Mairéad Uí Neachtain (Buaille Cheoinín); Máire Uí Srutháin (Buaille Cheoinín); Katie Uí Chuláin (Forbairt Pobal Teo.)

Chosain an fhorbairt seo beagáinín le cois €1,000,000 agus d'éirigh leis na Stiúrthóirí 95% den chostas tógála a fháilt ón Roinn Comhshaoil trí Chomhairle Chontae na Gaillimhe. I 2001 tháinig an dá chomhlacht (Ainnín agus Éanna) le céile agus rinne siad iarratas pleanála ar Ionad Lae don Aosach a thógáil ag an Tulach. D'éirigh leo an cead pleanála a fháilt. Thosaigh an obair thógála i 2002 agus osclaíodh na doirse ar an 9ú Samhain 2003.

Is foirgneamh den scoth é seo atá mar áis do Phobal Aosach Chois Fharraige. Tá bainistiú agus riaradh an ionad seo faoi Choiste Deonach, ainmnithe ag Tearmann Éanna Teo. Chosain an togra seo €439,973 agus frítheadh an t-airgead ón:

Roinn Comhshaoil €184,789

Údarás na Gaeltachta €153,991

Tearmann Ainnín/Éanna €100,000

Ionad Sláinte do Phobal Indreabháin

Tá Tearmann Éanna Teo. tar éis cead pleanála a fháilt le hIonad nua Sláinte a thógáil taobh leis an Ionad Lae ar an Tulach. Cosnóidh an t-ionad seo €256,377 agus tá iarrtha acu ar Bhord Sláinte an Iarthair an t-airgead tógála a chur ar fáil faoi phráinn. Is mór an náire do Bhord Sláinte an Iarthair an faillí scannalach atá déanta acu le seirbhís riachtanach sláinte pobail a chur ar fáil i gCeantar na Tulaí. Tá Tearmann Éanna Teo. tar éis suíomh a thairiscint dóibh, tar éis cead pleanála a fháilt dóibh, tar éis tairiscint poiblí ar chostas tógála a fháilt dóibh agus fiú tá siad sásta an t-ionad a thógáil dóibh.

Ionad Cónaithe do Naonúr

Tá cead pleanála faighte ag Tearmann Éanna Teo. le Ionad Cónaithe a thógáil do naonúr a bhfuil fíorghá le háit chónaithe acu, faoi threoir agus faoi chúram Bhord Sláinte an Iarthair. Tá conraitheoir ceaptha don obair seo, a chosnóidh €836,180, agus tá muid ag súil le ceadú an airgid tógála gan mhoill agus é mar sprioc againn go n-osclófar an t-ionad i 2004.

Achoimre

1991/1992	Riachtanas tithíochta don Aosach aithinte ag Coiste Deonach	
1993/1994	Tearmann Ainnín – 12 teach	€650,000
1997/1998	Tearmann Éanna – 20 teach	€1,000,000
2001/2002	Tearmann Ainnín/ Tearmann Éanna, Ionad Lae	€ 450,000
2002	Tearmann Éanna (ceadaithe le tógáil), Ionad Sláinte	€280,000
2002	Tearmann Éanna (ceadaithe le tógáil), Scáth Tithíochta	€800,000

Nan Phaidí Mhic Dhiarmada, Bidín Uí Chualáin, Máirín Mhic an Rí (ar chúil) agus Peige Dhiarmada.